

השתקת האקדמיה
בצל המלחמה עמ' 6

מועלי כל הארצות התאחדו!

זה הדבר

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 24 / 18 ביוני 2025

מלחמת שולל

- בין עזה לטהראן / עמ' 3
- אין אמון בממשלת המלחמה / עמ' 10
- קטל במרכזי הסיוע בעזה / עמ' 4
- המלחמה אינה גזירת גורל / עמ' 7
- הקומוניסטים באיראן וישראל נגד המלחמה / עמ' 8

שקט, יורים

"בית המשפט המחוזי בתל-אביב אישר את המשך המגבלות על שידורי אל-ג'זירה ואל-מיאדין עד לסוף חודש יולי, לאחר שקבע כי שידורי הערוצים ממשיכים לפגוע פגיעה ממשית בביטחון המדינה. זאת, למרות שלאחרונה אמר ראש הממשלה כי קטאר היא 'מדינה מורכבת ואינה מדינת אויב'".

אורן פרסיקו, "העין השביעית", 7.6

דברים בשם אומרם

רגב טורס

"שרת התחבורה מירי רגב פרסמה סרטון באינסטגרם בו התגאתה במצב התעופה בישראל, בצל המשבר המתמשך ובריחת חברות התעופה. בסרטון מבזבזת, שדומה בסגנונו לסרטונים אותם מפרסם ראש הממשלה בנימין נתניהו מדי יום, נשאלת רגב על ידי אחד מאנשי הצוות שלה לגבי מצב הטיסות ומשיבה: 'מנתונים שקיבלתי הבוקר, היום היו כ-65 אלף נוסעים ומחר 70 אלף ב-32 חברות תעופה זרות וישראליות'. לאחר מכן פנתה לעומד מאחורי המצלמה ושאלה: 'אז יש טיסות או אין טיסות ישי? וחץ מזה אני דוגמה טובה לכך שיש טיסות'. מתחילת המלחמה המריאה שרת התחבורה לא פחות מ-9 פעמים לטיסות בשלל יעדים, כך עלה מעתירת התנועה לחופש המידע".

נעם גולדברג, רשת ב', 5.6

קונים כל זבל שמגיע מארה"ב

"הפיצוץ בין טראמפ לבין מאסק היה לכאורה מתבקש לאור האישיות של השניים: שניהם משוכנעים שהם המתנה הגדולה ביותר שנתן אלוהים לבני האנוש, שניהם חייבים לקבל ללא הפסקה את תשומת הלב של כל העולם. אבל לכל אחד מהם יש כל כך הרבה מה להפסיד מפיצוץ. אבל לכל ברור שהיוזמה לייעול הממשל האמריקאי שאילון מאסק עמד בראשה בשלושת החודשים האחרונים, DOGE, היא כישלון מהדהד. יש להזכיר את תרועות השמחה וההתלהבות שבה התקבלה התוכנית בישראל. נפתלי בנט, המועמד המוביל להחלפת בנימין נתניהו, כך לפחות לפי הסקרים, שבר שתיקה ארוכה של חודשים והעלה לרשתות החברתיות סרטון שבו הוא מהלל את המהלך ומציע לאמץ אותו בישראל. אנשי פורום קהלת — אדריכלי ניסיון ההפיכה המשטרית — מיהרו להכריז שבקרוב DOGE יגיע אלינו. זאת, אף שהם תומכים בקואליציה שכנראה נפתח והשחיתה את תקציבי הממשלה והשירות הציבורי יותר מכל ממשלה בתולדות ישראל".

גיא רולניק, "דה מרקר", 7.6

עיריית ת"א מתגייסת להסברה

"למצעד הגאווה בתל-אביב בימים אלה יש מסר חשוב: קריאה לשוויון בחיים כמו במוות. הקהילה הגאה נושאת על גבה את נטל המלחמה ובתקופה שדעת הקהל בעולם עלינו שלילית המצעד יקרין באופן חיובי על התדמית של ישראל".

מיטל להבי (מרצ), סגנית ראש העיר ת"א-יפו, "ידיעות

אחרונות", 7.6

מכתבים
למערכת

הדרך להצלת ים המלח

בכל שנה בים המלח מתאדים 750 מיליון מ"ק מים ומפלסו יורד ב-1.2 מטר. האחראית לכרבע מאדיו ים המלח היא חברת כימיקלים לישראל (כי"ל). יש לכך השלכות הרסניות לטבע ולאדם.

בעקבות עשרות שנים של שאיבה, האגן הדרומי של ים המלח הפך כולו בריכות אידוי, מה שפוגע מאוד בבילוי של כולנו. עשרות מיני צמחים באזור הדרומי של ים המלח נמצאים בסכנת הכחדה, ובסביבת ים המלח ישנם מפגעים רבים שמקורם בפעילות המפעלים. כולנו מכירים את הבולענים: בעקבות נסיגת ים המלח נפערו בקרקע אלפים רבים של בולענים. אלה מהווים סכנה לביטחון האישי של כל מי שנמצא באזור או עובר דרכו, ונפילה לבולען כבר עלתה בחיי אדם.

איך הגענו למצב הזה? בגלל חוק זיכיון דורסני. בשנת 1961 נחקק חוק הזיכיון ים המלח. הוא נתן לכי"ל, אז חברה ממשלתית, את הזכות "לעשות, להרחיב, לשנות, להחזיק ולהרוס בים המלח" וכן זכות קדימה במכרוז הבא. גם אחרי שכי"ל הופרטה לא שונה חוק הזיכיון, והחברה אינה משלמת על 460 מיליון קוב שהיא שואבת מים המלח כל שנה. ואם חשבתם שזה נחוץ כדי שנוויה מכך כסף, זה אינו המצב: רק 35% מהרווחים של מפעלי ים המלח משולמים למדינה לעומת 80% כמקובל בעולם.

אבל ישנה הזדמנות לשנות את המצב. אחרי הארכות, בשנת 2030 יפוג תוקף הזיכיון של כי"ל בים המלח. זו הזדמנות של פעם במאה: לקבוע חוק זיכיון סביבתי אשר יכריח את כי"ל לשלם על הזיהום שהיא גורמת, לשקם את אזור ים המלח ולהעביר לציבור את הכסף שהיא מרוויחה על חשבון הטבע! איך נעשה זאת? בעזרת קהילה חזקה. אכפת לכם מים המלח? ארחו עליו חוג בית! חוגי בית הם אחת הדרכים האפקטיביות ביותר לשלב אנשים במאבק. כל חוג בית מביא לעריכת חוג בית נוסף, וכך נוצרת רשת חזקה שמפעילה לחץ על מקבלי ההחלטות.

איך זה יעבוד? אנחנו, צוות מגמה ירוקה ושומרי ים המלח, נבוא ישירות אליך כדי להעביר הרצאה קצרה על ים המלח. כל מה שצריך לעשות - לאסוף כמה חברים ובני משפחה ולדאוג לכיבוד.

זיו שמש, מגמה ירוקה

לפרטים נוספים: resource@green.org.il

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל

zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

המלחמות באיראן ובעזה אחת הן

איראן הגיעה, כנראה, לשלב סף-גרעיני וברשותה כמעט כל הרכיבים לפצצה/ות. טראמפ, לאחר שביטל בכהונתו הקודמת את ההסכם עם איראן שהשיג אובמה, מנהל עתה מו"מ עם המשטר האסלאמי על הסכם חדש לעצירת תוכנית הגרעין ולהסגתה לאחר (הפסקת ההעשרה).

האמריקאים מונעים מנתניהו את ה"אס"

ישראל יכולה אמנם לגרום נזק לתוכנית הגרעין אך לא להשמידה. את קלף ה'אס' הזה מנעו האמריקאים מנתניהו והם מחזיקים אותו חזק לעצמם. נתניהו הוא כלי במו"מ. טראמפ משחק את השוטר הטוב ומועיד לנתניהו את תפקיד השוטר הרע. נתניהו מכב בתפקיד כלב תקיפה.

למבצע באיראן שלוש מטרות מוכרזות: חיסול תוכנית הגרעין האיראנית, חיסול מערך הטילים והכטב"מים ושינוי המשטר באיראן. ישראל מנועה מחיסול תוכנית הגרעין האיראנית. יעד זה השאיר לעצמו טראמפ והוא שיחליט אם יושג או לא יושג, ואם יושג באמצעים צבאיים או באמצעות מו"מ ומה יהיו תנאי הסכמתו. מצב אי-ודאות זה מדאיג מאוד את הממסד בישראל.

חיסול מערך הטילים והכטב"מים המפוזרים בשטח איראן הוא תהליך ממושך ויקר. ישראל אולי יכולה להפציץ באיראן, אבל מחיר פעולתה במרחק 2,000 ק"מ עצום. בשימוש חכם בכלכלת שיגורים, איראן יכולה לעצב מלחמת התשה ולשבש לתקופה ארוכה את הכלכלה ואת החיים בישראל ואף לגרום אבידות והרס שלא היו כמותם לישראל. כל זה אחרי שנתיים לאחר שהחלה מלחמת עזה, שעדיין נמשכת.

נכון לעכשיו מנסה נתניהו להרחיב את ההרס באיראן: ממתקני גרעין, מערכות רדאר וטילים לפגיעה בתשתיות לאומיות ובסמלי שלטון. ישראל מנסה לגרום לאיראנים להגיב תגובה התקפית אנטי-אמריקאית שמצדה תגרום לטראמפ ולבעלות בריתו המערביות להיכנס למלחמה. אפילו בתוך מפלגתו של טראמפ ישנן חילוקי דעות: התנועה הבדלנית (MAGA) נגד מלחמה באיראן; סנטורים רפובליקנים אחרים מגבים את ישראל.

הממסד בישראל מבטיח לנו, בקלות ראש נפשעת, שהעם האיראני מחכה למרוד ולהפיל את השלטון. שמענו סיפור דומה על חמאס. במקרה של פלישה אמריקאית, סביר יותר שהעם האיראני ברובו יתנגד לפלישה זרה, כמו שקרה בתקופת מוסאדק (1952) וכפי שקרה כשפלשו האמריקאים לעיראק של סדאם חוסיין (2003). אנחנו מתנגדים לשלטון האייתולות אבל לא על המערב או ישראל לגאול את איראן. העם האיראני צריך לעשות זאת.

מלחמה כשלעצמה לא פותרת שום משבר. גם באיראן וגם בעזה משרת המשך המלחמה את ביבי ואת הישרדותו. המלחמה באיראן היא הסחת דעת. במקום להפסיק את המלחמה בעזה, נתניהו הכניס לנו עוד עז, עוד מלחמה. ממשלת הימין מלא-מלא הכריזה על "מצב מיוחד". במצב כזה הצבא לוקח זמנית את השלטון. איננו חיים בדמוקרטיה אלא תחת ממשל צבאי כזה בו ההתקהלות והמחאה נאסרו. לא נפסיק למחות. נמצא דרכים נוספות למחאה עד שתפסק המלחמה. נצא מעזה ומאיראן, נחזיר את החטופים, נפסיק את הכיבוש ונשיג שלום צודק: ישראלים-פלסטינים-ערבים-כורדים-איראנים במזרח תיכון דמוקרטי, שוויוני וללא גרעין.

אבישי ארליך

עיקר הפעילות הצבאית והקשב הישראלי (והעולמי) עבר השבוע מעזה לאיראן. עזה כעת אינה זירה עיקרית אלא משנית. ישראל אמנם ממשיכה להחריב את עזה ולהרוג בה בשיטתיות, אלא שהישראלים מתעניינים בה פחות. המלחמה באיראן הסיטה את סדר החשיבות העולמית והפנימית. אך חורבן עזה, הג'נוסייד המתחולל בה והבעיה הפלסטינית המדממת בכללותה נשארו לב ליבה של המאפליה. עד שיימצא פתרון צודק לשאלת הפלסטינים לא ישקוט המזרח התיכון, ובגלל מרכזיות המזה"ת בפוליטיקה העולמית - גם שאר העולם.

ישראל כיום היא חלק מפריסת העוצמה הצבאית העולמית של ארצות-הברית. הצבא האמריקאי שולט במה שנעשה בעולם מ-11 מרכזי פיקוד (ומאות בסיסים). בעלות בריתה של ארה"ב מסונפות לאחד - או יותר - מהם. כל עוד הייתה ישראל מוחרמת באזורה, היא שויכה לפיקוד האירופי (כמו בכדורגל), אך שם הייתה נטע זר ולא רלבנטי. תחת נשיאותו הראשונה של טראמפ, אחרי הסכמי אברהם (2021), הועברה ישראל ל"פיקוד מרכז" האמריקאי.

שיוך זה משמעותו, בין היתר, שלישראל ישנה גישה ישירה למלאי החימושים של ארה"ב, ושמערכת ההגנה האווירית והימית של ישראל משולבת במערכת האזורית האמריקאית הממוקמת במדינות הערביות. ההתראה המוקדמת לכניסה למקלטים ויירוט הטילים והכטב"מים אפשריים תודות למידע ממערכת לוויינית, מערכות רדאר, וסוללות טילי יירוט "ת'אד" ו"פטריוט" אמריקאיות המוצבות במדינות ערביות לאורך כל הדרך שבין איראן, תימן וישראל.

צה"ל מתאמן ולוחם יחד עם כוחות אמריקאיים וערביים. התיאום, ברובו, הוא בדרגי הפיקוד ובחילות הטכנולוגיים. קצינים בתפקידי פיקוד לומדים בבתי-ספר צבאיים אמריקאיים פרוטוקולים של ניהול מערכות, שיטות לחימה, ודרכי חשיבה אחידות. לפיקוד המרכז (סנט-קום) יש חדרי מלחמה משותפים לישראל ולצבאות ערביים. ישראל מכרה ב-2024 כ-12% מייצוא הנשק שלה למדינות ערביות. צה"ל נשאר, לכאורה, לאומי אך מסונכרן עם המערכת האמריקאית.

האופוזיציה תומכת בנתניהו

שאלת התגרענות של איראן היא כבר כמעט בת 30 שנה. ישראל מתכוננת לתקיפת תוכנית הגרעין האיראנית כבר 20 שנה. דורות של גנרלים שהיו למנהיגים בכל המפלגות הציוניות גדלו בצל הקונסנזוס של ה'הכרח' בתקיפת תוכנית הגרעין. עכשיו הם תומכים בנתניהו גם מהאופוזיציה. רוגל אלפר כתב שהמלחמה באיראן "היא שיתוף הפעולה האולטימטיבי בין המחנה האליטיסטי-הליברלי (הטייסים, המדענים, מפתחי הטכנולוגיה) למחנה הביביסטי" ("הארץ", 16.6). השאלה האם ארה"ב ידעה על כוונתה של ישראל לתקוף באיראן היא נאיבית. אין ספק שישראל יידעה את ארה"ב וקבלה את הסכמתה לתקיפה באיראן.

עמדת השמאל הלא-ציוני בשאלת הגרעין האיראני, היא בתכלית הקיצור, נגד פיתוח ושימוש בנשק אטומי ונגד הרחבת התפוצה של נשק זה. איננו מקבלים את ה"בלעדיות" שדורשת ישראל לעצמה בנושא. אנחנו קוראים לפירוז גרעיני של כל מדינות המזה"ת. אנחנו נגד נשק אטומי - לא לישראל ולא לאיראן. אנחנו בעד פתרון של שלום ונגד המרוץ למונופול גרעיני או להשמדה הדדית.

נמשך ההרג במרכזי הסיוע

שערים ננעלו בכניסות לכפרים, ותנועת האזרחים שובשה כמעט כליל.

60 שנה ל'זו הדרך'

כששר הביטחון וראש המל"ל הרביצו לסטודנטים מהשמאל

זו חלוקת העבודה בממשלת הימין. שר הביטחון ישראל כ"ץ מאיים בלשון בוטה וברטוריקה חריפה ומבטיח "להשמיד, למגר, לחסל". ביום שלישי (16.6) אמר: "תושבי טהרן ישלמו את המחיר ובקרוב", על הרג אזרחים ישראלי בעקבות המלחמה בה פתחה ממשלתו. הוא איים לא פעם ב"הבערת טהרן". ידידו צחי הנגבי, ראש המטה לביטחון לאומי והיועץ לביטחון הלאומי של ממשלת נתניהו, שבעבר כיהן כשר בממשלות ימין, מסביר מדוע

יש "להשמיד, למגר, לחסל". יצוין כי לפני שנתיים נפתחה נגד הנגבי חקירה פלילית ביחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) בלהב 433, בחשד לביצוע עבירות שוחד והפרת אמונים. מהחקירה עלה חשד כי במהלך שנת 2017, כשכיהן כשר לשיתוף פעולה אזורי, קיבל הנגבי שוחד מאנשי עסקים "על מנת לקדם מיזם של הקמת שדה תעופה באזור ירושלים, במימון של ממשלה זרה".

אבל השותפות בין כ"ץ להנגבי לא החלה בעת המלחמה בעזה. ב-1979 נבחר הנגבי ליו"ר אגודת הסטודנטים באוניברסיטה העברית וכ"ץ היה סגנו. בגיליון "זו הדרך" שראה אור ב-22 בדצמבר 1979 תחת הכותרת "הסלמה באלימות הימין הקיצוני באוניברסיטה העברית", נכתב: "תקיפת הסטודנטים השמאליים באוניברסיטה העברית בירושלים בידי סטודנטים מהימין הקיצוני שהביאו עמם קבוצת בריונים מהחץ, מצוידים בשרשראות-ברזל, בסכינים ובאלות, זעזעה השבוע את הציבור בישראל". רקטור האוניברסיטה, פרופ' רפאל משולם, אף אמר: "הבאת בריונים לקמפוס מזכירה לי תמונות מאירופה מלפני עשרות שנים".

באותו גיליון פורסם תיאור מפורט על ההתנפלות על חברי ועד הסטודנטים הערבים וחברי תנועת קמפוס השמאלית היהודית-ערבית: "קבוצת הבריונים עם הנגבי בראשם, [תקפו] בצעקות 'מוות למחבלים' ו'יהודים בוגדים' עם כל סוגי הנשק שהביאו איתם". גם סגנו כ"ץ נמנה עם התוקפים.

בעקבות תקיפת אנשי הימין הקיצוני, הגישה סיעת חד"ש בכנסת הצעה דחופה לסדר היום. הח"כ מהליכוד, רוני מילוא, שמאוחר יותר היה שר בממשלות הימין וראש עיריית ת"א-יפו, ניסה להאשים את חד"ש. הוא הגיש הצעה דחופה לסדר היום בכותרת: "הסטודנטים הקומוניסטים והתנהגותם הפרועה באוניברסיטה העברית". הנגבי, אגב, הוא בנה של ח"כ גאולה (הליכוד ולאחר מכן התחיה) שנמנתה עם התומכים הבולטים של הכיבוש. באותו גיליון מסופר גם על צעדים משמעותיים שננקטו נגד שני פעילי חד"ש באוניברסיטת בן גוריון, שאחדה אבן-ברי ות'אבת אבו ראס – מראשי ועד הסטודנטים הערבים בקמפוס, בגין השתתפותם בהפגנה.

מקורות רפואיים ברצועת עזה הודיעו בשלישי (17.6) כי לפחות 51 פלסטינים שהמתינו לקבלת סיוע הומניטרי בח'אן יונס נהרגו מאש חיילי הכיבוש. כמו כן, עשרות בני אדם נפצעו באורח קשה בתקרית בכיכר אל-תח'אליה בעיר שבדרום הרצועה. על פי הדיווח בסוכנות הידיעות וואפא הירי הקטלני בוצע בשעה שבה אלפים חיכו לשק קמח או מנת מזון. מקורות רפואיים מדווחים על כאוס מוחלט בבתי החולים, שמתקשים להתמודד עם זרם הפצועים לנוכח מחסור חמור בתרופות, ציוד רפואי ומיטות טיפול נמרץ.

ע"פ משרד הבריאות בעזה, מאז חידוש הלחימה ב-18 במאס, נהרגו ברצועה 5,139 בני אדם ונפצעו 16,882. מאז תחילת המתקפה ב-7 באוקטובר 2023 נהרגו לפחות 55,362 בני אדם – רובם נשים וילדים – ונפצעו 128,741. יודגש כי זהו אינו מידע סופי מכיוון שאלפים עדיין מוגדרים נעדרים מתחת להריסות.

מתקפות כוחות הכיבוש הישראלי נמשכות ללא הפוגה במוקדים שונים ברחבי עזה. במהלך יום שני נהרגו ונפצעו שבעה אזרחים נוספים, בהם ילדים, מירי חי והפגזות, בעת שהמצוקה ההומניטרית מעמיקה. על פי דיווחים רפואיים ועדויות מהשטח, שני דייגים נהרגו ודייג נוסף נעדר לאחר שחיל הים ירה בהם מול חופי העיר עזה. בדרום הרצועה, שלושה אזרחים נורו למוות בעת שעמדו בתור לחלוקת מזון במערב רפיח. 20 נוספים נפצעו, חלקם באורח קשה. במזרח העיר עזה נרשמו תקיפות נוספות בשכונות א-תופח, א-זיתון ושיג'עיה, ובסביבות בית החולים נאסר שבח'אן יונס, תוך שימוש בירי צלפים וארטילריה.

הרג פלסטינים החפצים בסיוע הומניטרי הפך דפוס פעולה שיטתי: כוחות הכיבוש תוקפים בשבועות האחרונים נקודות חלוקת סיוע ברפיח, במרכז הרצועה ובצפונה. לפי גורמים באו"ם, "מדובר במדיניות מכוונת של טרנספר – שנועדה לאלץ את התושבים לעקור מבתיהם בכפייה, כחלק מאסטרטגיה של טיהור אתני".

מאז 27 במאי, אז נכנסה לפעולה "מערכת חלוקת הסיוע" האמריקאית-ישראלית ברצועה, נהרגו לפחות 100 אזרחים פלסטינים בזמן שעמדו בתור לקבלת מזון. עשרות רבות נפצעו, רבים מהם ילדים. מוקדי הסיוע שאותם מפעיל "מוסד הסיוע ההומניטרי בעזה" – שמו של הגוף ישראלי-אמריקאי שהאום אינו מכיר בו – הפכו מלכודות מוות. תושבים דיווחו על ירי ממוקד, השפלה מכוונת והפקרה מוחלטת. לפי עדויות, המנגנון כולו משמש כלי בידי הכיבוש לשבירת רוח האזרחים, לא לסיוע.

יצוין שמאז החלה המתקפה הישראלית על איראן, פתחו כוחות הכיבוש בגל מעצרים רחב היקף ברחבי הגדה המערבית. על פי סוכנות הידיעות וואפא, לפחות 40 פלסטינים, בהם ילדים ואסירים משוחררים, נעצרו נכון ליום ראשון (15.6). על פי עדי ראיה, המעצרים לוו בחקירות שנערכו במקום תוך הפעלת כוח ועיכובים ממושכים. לפי נתונים של ארגוני זכויות אדם הפלסטינים, מספר המעצרים בנדה מאז תחילת המתקפה על עזה הגיע ליותר מ-17 אלף, כולל עצורים ששוחררו לאחר חקירתם. נתון זה אינו כולל את מספר המעצרים בקרב תושבי עזה, המוערך באלפים. במקביל לכך, מטילים כוחות הכיבוש הגבלות תנועה ברחבי הגדה המערבית. מחסומים צבאיים הוצבו במרבית הכניסות לערים,

כניסת פועלים פלסטינים לישראל נאסרה באוקטובר 2023. אך הצבא מונע מהם גם מעבר בתחומי הגדה המערבית שתחת כיבוש ישראלי, 13 ביוני 2025 (צילום: אקטיביסטילס)

מתוך הדו"ח שהוגש בוועידת ארגון העבודה הבינלאומי עולם העבודה הפלסטיני נהרס כליל

עם פלסטינים וישראלים וגם עם ארגונים בינלאומיים, איגודים מקצועיים וחוקרים ממדינות שונות. לעומת זאת, הדו"ח שפרסם הארגון לפני שנתיים, בטרם פרצה מלחמת עזה, חובר בעקבות ביקור בן שבועיים של משלחת מומחים גדולה של הארגון בישראל ובשטחים הכבושים. אנשיה נפגשו עם נציגים של משרדי ממשלה רבים בישראל וברשות הפלסטינית, לרבות ההסתדרות, האיגודים המקצועיים הפלסטיניים, ארגוני מעסיקים וחוקרים.

כך ניתן להשיג תעסוקה ורווחה

בפרק הראשון, "העובדים תחת עול המלחמה והכיבוש", נכתב כי רוב-רובם של מקומות העבודה ברצועת עזה נהרסו או נסגרו ולא נותר ולו מקום עבודה אחד במגזר התעשייתי. הפעילות הכלכלית פסקה לגמרי וכל תושבי הרצועה מתמודדים עם עוני רב-ממדי הכולל רעב וחוסר ביטחון תזונתי, דיור הרוס והעדר נגישות לשירותי בריאות וחינוך. בגדה המערבית, עקב העמקת הכיבוש, הרחבת ההתנחלויות, מגבלות קשות על התנועה ופעילות הצבא הישראלי בצפונה שגרמה לעקירה המונית של תושבים – ניכרת מצוקה שאין דומה לה בחמישים השנים האחרונות.

לפי החישובים של כלכלני הארגון, כתוצאה מהמלחמה והכיבוש הצטמצם התוצר הלאומי הפלסטיני אשתקד ב-5.5 אחוז והשנה צפויה התכווצות נוספת של המשק בשיעור דומה. לדבריהם, הפסקת אש מיידית וממושכת, ביטול המגבלות שמטיל הכיבוש על המשק הפלסטיני ומעבר חופשי של סחורות, השקעות והון עשויים לאושש את המשק הפלסטיני ולגידול של כ-19.6 אחוז בתוצר תוך שנה.

מהדו"ח עולה עוד, כי ניתן יהיה לשקם את המשק הפלסטיני ולפתחו רק בתנאי שהמלחמה בעזה והכיבוש יגיעו לסיומם. "שתי מדינות דמוקרטיות, ישראל ופלסטין, זו ליד זו, שיפעלו לקידום שלום בר קיימא ועם גבולות מוכרים בהתאם להחלטות האו"ם, זו הדרך היחידה להשגת תעסוקה ורווחה לעובדים הפלסטינים", קובעים המומחים.

נמרוד עובד

מעמד העובדים הפלסטיני רשם לזכותו הצלחה פוליטית מרשימה לפני כשבועיים: במהלך הוועידה שנערכה בז'נבה, נתקבלה פלסטין כמדינה משקיפה בארגון העבודה הבינלאומי. זאת, לאחר שבמשך שנים המעמד של פלסטין היה של "תנועה לשחרור לאומי". ההחלטה אושרה ברוב גדול של 386 נציגים שתמכו בהחלטה, בעוד 15 התנגדו ו-42 נמנעו.

בתחילת הוועידה הוגש לצירים הדו"ח השנתי המיוחד על מצבם של העובדים בשטחים הכבושים בידי ישראל – הגדה המערבית, ירושלים המזרחית, רצועת עזה ורמת גולן. הדו"ח המקיף, 45 עמודים אורכו, מטיל על ישראל את האחריות למצבם העגום של הפועלים הפלסטינים בעקבות ההרג וההרס ברצועת עזה והסגר הממושך בגדה המערבית. זה הדו"ח ה-43 שנמסר למשתתפי הוועידה, והחמור ביותר עד כה.

הוועידה היא האירוע השנתי הגדול של פעילות ארגון העבודה הוותיק שנוסד ב-1919. מדי שנה נפגשות בוועידה משלחות מ-187 המדינות החברות בארגון, משקיפים מארגונים ובעלי עניין בעולם העבודה. בין המשתתפים: נציגי ההסתדרות, התאחדות התעשיינים ומשרד העבודה הישראלי.

עומק העוני ללא תקדים ברצועה

במבוא לדו"ח כתב ז'ילבר אונגבו, מנכ"ל הארגון: "רצועת עזה נהרסה ואין בה מקומות עבודה. אלפי עובדים איבדו את חייהם ואין תקדים לעומק העוני בקרב תושביה... האלימות הגיעה גם לגדה המערבית, בה רבבות עובדים ומשפחותיהם נעקרו בכוח מבתיהם. ניתן לסכם את המצב כך – עולם העבודה הפלסטיני נהרס כליל. אובדן מקומות העבודה והאבטלה הגיעו לשיא היסטורי. עובדים רבים איבדו כל תקווה למציאת מקום עבודה ואין בנמצא מקומות עבודה קבועים".

עוד הדגיש המנכ"ל אונגבו, כי ישראל אסרה את הכניסה לארץ של מומחי הארגון ואת הגישה שלהם לגדה המערבית, לרצועת עזה, לרמת הגולן ולירושלים המזרחית. עם זאת, המומחים קיימו שיחות רבות בירדן ובמקום מושבם בשווייץ

דו"ח של אקדמיה לשוויון חושף את מנגנוני ההשתקה באקדמיה

חופש הביטוי האקדמי תחת מתקפה

הסטודנטיות שיתפה במקרה אונס מצד חמאס, והסכמתי לחלוטין שאונס הוא זוועה שאין לה מקום. עם זאת, הרגשתי דחף לומר שגם חיילים ביצעו מעשי אונס. ברגע שהבעתי את זה, המבטים שכוונו אליי גרמו לי להרגיש כאילו אני הפושעת. הסטודנטים התחילו לצעוק עלי והמרצה נאלצה להפסיק את הסדרה. לאחר ההפסקה, גיליתי שהם פנו ישירות לדיקן הפקולטה. למחרת, קיבלתי מייל על הפסקת לימודים וזימון לשימוע". לאחר חזרתה ללימודים, סיכמה הסטודנטית: "כרגע אני במצב חברתי מאוד לא נעים. אני לא אביע את דעתי בעתיד, כי אני יודעת היטב מה עלול לקרות לי".

פרק אחר בדו"ח מוקדש להפחדה ולהתנערות מאחריות ככלים להשתקה. מתוארים בו מקרים של חברי סגל שנפתחו נגדם הליכים משמעתיים במוסדות להשכלה גבוהה בשל הבעת עמדות פוליטיות. המקרה הבולט ביותר בהקשר זה הוא רדיפתה של פרופ' נדירה שלהוב-קבוריאן בידי המשטרה והנהלת האוניברסיטה העברית, שבסופה החליטה שלהוב-קבוריאן להתפטר ממשרתה באוניברסיטה. מקרה אחר שזכה בחשיפה ציבורית רחבה הוא של ד"ר ענת מטר מאוניברסיטת תל אביב, שנחשפה לאיומים ולהסתה חמורה מצד אנשי ימין לאחר שהספידה את האסיר וליד דקה בעמוד הפייסבוק הפרטי שלה. לפי הדו"ח, האוניברסיטה הפקירה את ד"ר מטר ללא אמירה עקרונית המתנגדת להסתה המתמשכת נגדה, ואפילו הוקיעה בפומבי את דבריה.

מתעלמים מקריאות לפשעי מלחמה

במקביל, התנערו המוסדות האקדמיים מאחריותם להתמודד עם דברי הסתה קשים שאמרו אנשי סגל המחזיקים בעמדות ימין, לרבות קריאות לביצוע פשעי מלחמה. כאשר פרופ' עוזי רבי מאוניברסיטת תל אביב התראיין לרדיו וקרא להרעבה, להשמדה ולטרנספר של האוכלוסייה האזרחית בצפון רצועת עזה, לא מצאה הנהלת האוניברסיטה לנכון להוקיע את דבריו או להתנער מהם. כך היה גם במקרה של פרופ' אבי בראלי מאוניברסיטת בן גוריון, שהאשים את החברה הערבית כולה באירועי 7 באוקטובר.

הפרק האחרון בדו"ח עוסק בדה-פוליטיזציה של הקמפוסים ככלי להשתקה. לפי הדו"ח, "במקביל לאווירת ההפחדה אשר הרתיעה קולות רבים מהשמעת ביקורת פוליטית על המלחמה המתמשכת, מוסדות אקדמיים גם הגבילו פעילויות פוליטיות בקמפוסים באופן ישיר". כדוגמא לכך מציין הדו"ח את ההגבלות שהטילה אוניברסיטת תל אביב על פעילות תא הסטודנטים של חד"ש ואת התנכלותה לטקס לציון יום הנכבה.

בסיכום הדו"ח קורא ארגון אקדמיה לשוויון להגנה על חופש הביטוי באקדמיה. הארגון מצביע כמו כן על הצורך להתמודד עם השפעות הכיבוש והמיליטריזציה על השיח האקדמי, המוגבל והמדוכא בצורה גוברת בשנים האחרונות, ולפתח מדיניות שמכבדת את החופש האקדמי ואת הזכות לביקורת פוליטית ומוסרית.

א. בן יאיר

סטודנטים ומרצים מפגינים נגד המלחמה בעזה באוניברסיטת ת"א (צילום: אקדמיה לשוויון)

"חופש הביטוי, כעקרון יסוד באקדמיה, נמצא תחת מתקפה גוברת, כאשר קולות פלסטיניים ודעות ביקורתיות על מדיניות ישראל מדוכאים באופן שיטתי" – כך קובע דו"ח של הארגון אקדמיה לשוויון שפורסם החודש תחת הכותרת: "השתקה, צנזורה ודיכוי: הפגיעה בחופש הביטוי באקדמיה בישראל". הדו"ח, הסוקר את מצב חופש הביטוי במוסדות להשכלה גבוהה בישראל מאז 7 באוקטובר 2023 ועד נובמבר 2024, מבוסס על 77 מקרים של פגיעה בסטודנטים ובאנשי סגל, אשר תועדו בידי אקדמיה לשוויון וארגונים נוספים. הוא מתאר תמונת מצב של רדיפה פוליטית גוברת כלפי חוקרים, מרצים וסטודנטים המתנגדים למלחמה בעזה.

לפי הדו"ח, רדיפה זו יצרה "אפקט השתקה" בקרב סטודנטים ומרצים, יהודים וערבים כאחד, המביעים חשש לבטא את דעותיהם בפומבי מחשש להליכים משמעתיים או תיוג כ"תומכי טרור". כתוצאה מכך, בוחרים רבים לנקוט צנזורה עצמית ולהימנע משיח פוליטי גלוי. הדו"ח מראה כי סטודנטים ערבים חווים הלשנות מצד עמיתים יהודים, בעיקר ברשתות החברתיות. בעקבות ההלשנות ננקטו לא פעם הליכים משמעתיים ולעיתים אף השעיות.

פרקטיקות של רדיפה

הדו"ח מתמקד בכמה פרקטיקות של רדיפה והשתקה שנעשה בהן שימוש להגבלת חופש הביטוי ולצמצום השיח הציבורי במוסדות להשכלה גבוהה. פרק אחד בדו"ח מוקדש למקארתיות ולהלשנה ככלים להשתקה. מאז אוקטובר 2023, מצאו סטודנטים ערבים רבים עצמם תחת מתקפת בשל פוסט או לייק ברשתות החברתיות. זאת לאחר שחברים ללימודים הלשינו עליהם לארגוני ימין קיצוני הפעילים בקמפוס דוגמת "אם תרצו".

בדו"ח מצוטטת סטודנטית פלסטינית שפנתה לאקדמיה לשוויון לקבלת סיוע משפטי. הסטודנטית תיארה: "באחת הסדנאות שבהן השתתפתי לאחר 7 באוקטובר, הסטודנטים התחילו לדבר על הכאב שלהם בעקבות האירועים. כמוכן שהבנתי וכיבדתי את הנאמר. אבל התחושה הייתה שזה משתלט על השיח, כי לא דיברנו על שום דבר אחר. אחת

המלחמה עם איראן אינה גזירת גורל

נציג איראני בהכשרת עובדים בבית ברל בשנות ה-60. ישראל ומשטר השאה הדכאני היו ביחסים קרובים מאוד (צילום: פריץ כהן / לע"מ)

שטרנפלד הוסיף, "צריך שניים לטנגו. ישראל התמכרה לכוח. אנחנו מאמינים שאת כל הצרות שלנו נוכל לפתור עם זה"ל וחיל האוויר. ישראל כבר שנים מכה את איראן בחיסול מדענים, בהפצצות. ותמיד אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שאלה מכות מקדימות. שאנחנו אף פעם לא תוקפנים. ואנחנו גם מצפים שהעולם יבין שנתונה לנו זכות מוקנית להגנה עצמית. אלא שגם איראן רואה בהגנה עצמית זכות מוקנית שלה".

דרך תוכנותיו של שטרנפלד מצטיירת תמונת ראי של שני המשטרים הפועלים באופן דומה: בשנים האחרונות דומה המשטר בישראל יותר ויותר למשטר האיראני.

בהצהרות שונות לתקשורת מתיימר נתניהו וטוען כי המתקפה הישראלית עלולה להביא לקריסת המשטר האיראני. בהצהרות אחרות אמרו בכירים ישראלים כי ההתקפה לא תעצור את תוכנית הגרעין האיראנית ואולי אפילו תאיץ אותה. האם ראשי הצבא והקבינט המדיני-ביטחוני מהמרים על חיי אזרחים ישראלים ואיראנים במטרה אולי להפיל את המשטר האיראני ואולי לעצור את תוכנית הגרעין האיראנית? האין אדם אחראי בשלטון בארץ שיעצור את הטירוף?

ליבוי הסכסוך מסייע למשטרים הרקובים

נכון לעכשיו, המשטר באיראן לא קרס והמשטר בישראל קנה לעצמו עוד כמה חודשים בשלטון. ליבוי הסכסוך מסייע לשני המשטרים הרקובים לגייס את העמים לצדם במלחמת שולל ולהשכיח את פשעי המשטר, כל אחד במדינתו. אל לנו ללכת שבי אחרי מנהיגי שקר. זו חובה פוליטית ומוסרית להתנגד למלחמה הזאת המסכנת את חייהם של מיליונים והמערערת את שארית היסודות הדמוקרטיים בישראל. העם האיראני והעם הישראלי מולכים שולל זה נגד זה במשך שנים. חושיהם התקהו, החששות והפחדים האמיתיים והמדומיינים מניעים אותם. הדרך להשתחרר מלפיתת משטרים המזינים את הציבור בפחדים היא חשיפת ערוותם: חשיפת השקרים עליהם בנויה שיטתם. זו שיטה שכל מטרתה שימור השלטון ודיכוי העמים הישראלי והאיראני.

רוי רוזנברג

ישראל ואיראן הידרדרו להתנגשות גלויה מאז יום חמישי, 12 ביוני. אש ותמרות עשן עלו מטהרן ומתל אביב. בשני הצדדים מאות פצועים ועשרות הרוגים. מכת הפתיחה הישראלית שהפתיעה רבים בעולם ובישראל הרגה בכירים איראנים. המתקפה הישראלית בצעדה על רקע כישלון שיחות הגרעין בין טראמפ לבין האיראנים, ואולי כמנוף שיחזיר את האיראנים לשולחן המו"מ. האמריקאים דרשו מהאיראנים לעצור את כל תוכנית העשרת האורניום, דרישה שהאיראנים התריעו שתגרום לקריסת המו"מ. שר החוץ האיראני עבאס עראקצי צייץ ברשת איקס (לשעבר טוויטר) בסוף מאי: "מציאת דרך לעסקה היא לא מדע טילים. אפס נשק גרעיני - אין לנו עסקה. הפקרותו של טראמפ האיצה בישראל לתקוף באיראן.

ערב המלחמה, טען ראש הממשלה בנימין נתניהו כי איראן התקרבה מאוד לפצצה גרעינית. לכן ישראל החליטה להתגונן ולתקוף אותה כדי למנוע ממנה לממש את תוכניות הגרעין שלה. באתרי חדשות ברחבי העולם ציטטו את דברים אלה של נתניהו ונראה כי עמדתו זכתה בתמיכה מסוימת.

הסכסוך בין המדינות החל ב-1979, עם עליית המשטר האיסלמיסטי הקיצוני בעקבות נפילת הדיקטטורה המושחתת הפרו-מערבית של השאה מוחמד רזא פהלווי. עם התגברות המחאות נגד השאה וחזרתו של חומייני מגלותו, נמלטו מהמדינה שגריר ישראל באיראן יוסף הרמלין, עובדי השגרירות וכאלף ישראלים ששהו בה. אגב, בנו של השאה, רזא פהלווי, הנמצא בקשר קרוב עם בכירים ישראלים, כבר הצהיר על כוונתו לחזור ולשלוט באיראן בתמיכה מערבית.

בין ישראל לבין איראן של השאה שררו יחסים קרובים וחמים. איראן נמנתה עם המדינות הראשונות שתמכו בתוכנית החלוקה ב-1947 והכירה בישראל ב-1950. ראש הממשלה דוד בן גוריון ביקר באיראן ב-1961. מהנדסים ואנשי עסקים ישראלים עבדו ופעלו באיראן במשך שנים רבות. יחסי ישראל-איראן הידרדרו בעקבות מלחמת 1967 ומלחמת 1973. ב-1975 תמכה איראן בהחלטה 3379 של עצרת האו"ם שקבעה כי הציונות היא גזענות. מכאן ואילך גברה העוינות המוצהרת בין הצדדים.

האיום האיראני והאיום הישראלי

בריאיון להילו גלור בעיתון "הארץ" לפני חצי שנה, אמר חוקר איראן ליאור שטרנפלד: "איראן תופסת את עצמה כמאוימת. היא מוקפת מדינות שמארחות בסיסים של הצבא האמריקאי. ישראל יושבת עליה בגבול הצפוני דרך אזרבייג'ן, ומאז הסכמי אברהם, ישראל וארצות-הברית נמצאות גם במפרץ הפרסי. כלומר, מבחינת איראן, אותם פרוקסיו הם מנגנוני הגנה שמותחים את היכולת של ישראל ולא מאפשרים לה להתמקד רק בה. האם זה מוצדק? ודאי שזו גם מניפולציה. אבל צריך להבין שכמו שאצלנו מדברים על האיום האיראני, שם מדברים על האיום הישראלי".

הקומוניסטים באיראן וישראל מתנגדים לעימות הצבאי

למקד את המאמצים בהשגת שלום

לציין כי ההתקפה התרחשה יומיים לפני פתיחת הסבב השישי של המשא ומתן בין הרפובליקה האסלאמית לארה"ב בנושא הגרעין.

שמואל אורניץ

מי ישלם על ההרפתקה האיראנית של נתניהו?

במשך שנים טענה התקשורת הישראלית כי איראן "נמצאת במרחק חודשים ספורים מנשק גרעיני". לכן, איש לא הופתע כשמיד עם ההודעה הדרמטית על התקיפה באיראן, הללו שופרות התקשורת הממסדית במקהלה את המבצע הצבאי הישראלי "הכי מוצדק שיכול להיות". לפי אותה מקהלה ביטחוניסטית, הסלמת המצב במזרח התיכון, הבורע ממילא, היא מחיר ששווה לשלם תמורת הנזק שנגרם ל"איום האיראני". אך מהו מחירה של ההסלמה, ומי ישלמו אותו?

המחיר הברור ביותר להרפתקה הצבאית באיראן הוא שפך הדם האנושי, אשר נדמה כי מעולם לא הפריע לממשלת הימין. נכון לכתיבת שורות אלה, נהרגו כבר 22 אזרחים ישראלים מאז תחילת המתקפה, בהם ילדה בת 8 וילד בן 10. ילדים אלה מצטרפים ל-18 אלף הילדים שהרגה ישראל בעזה מאז תחילת המלחמה. עבור ראשי המדינה הקפיטליסטים, פגיעה שרחוקה מהכיס, רחוקה מהלב. אך אולי הקבינט יתאכזב לגלות שעל הכלכלה הישראלית לא תגן שום כיפת ברזל.

מהיום הראשון של המלחמה עם איראן, ישראל מושבתת כמעט לחלוטין. מקומות עבודה המוגדרים לא חיוניים - נסגרו; בתי הספר עברו ללמד מרחוק; והמרחב האווירי של ישראל נסגר. ישראל יכולה לשרוד השבתה של כמה ימים, אך מלחמה ארוכה שאין לדעת מתי תסתיים היא מתכון לאסון כלכלי. עוד לפני תחילת המתקפה באיראן, צלל שער השקל בהשוואה לדולר. מאז נרשמה גם ירידה בבורסה של תל אביב. אם מצב החירום בישראל ימשך, הפגיעה תורגש היטב בשווקים ותוביל גם לפיטורים ולאבטלה.

על כל מטח איראני, יורה מערכת ההגנה האווירית של ישראל עשרות טילים מיירטים שעלותם מיליוני שקלים. מערכות ההגנה הפועלות כעת פעלו גם במתקפה האיראנית באפריל 2024. מחירם של היירוטים באותו לילה הוערך ב-2.5 מיליארד שקל. גם אם היקף המטחים האחרונים מצומצם יותר, עדיין מדובר במחיר של כמיליארד שקלים לכל מטח, וזאת ללא שקלול הנזק הכבד שגורמים הטיילים שאינם מיוורטים. נדמה כי אפילו העלייה החדה בתקציב הצבאי לא תצליח לכסות את עלות המלחמה, שתפער בור עמוק בתקציב המדינה.

במקביל מתרבים הדיווחים לפיהם המתקפה הישראלית לא הצליחה לפגוע באופן משמעותי בתוכנית הגרעין של איראן. כלומר, המלחמה לא עומדת ביעד שהציגה ממשלת נתניהו לציבור. לעומת זאת ברור המחיר האנושי והכלכלי הכבד של חילופי המהלומות עם איראן. הציבור הישראלי לומד להבין, כי הוא משלם וישלם עוד שנים עבור מלחמה זו.

אלעד פ.

תחת הכותרת "הפסיקו את ההרג, עצרו את המלחמה עכשיו!", מפלגת טודה הקומוניסטית האיראנית והמפלגה הקומוניסטית הישראלית פורסמו השבוע (17.6) הודעה משותפת שזכתה להבלטה בכלי תקשורת בעולם. בהודעה טודה ומק"י גינו בחריפות את "התוקפנות הישראלית המתמשכת באזור, ואת המתקפה האחרונה על איראן המהווה הפרה ישירה של החוק הבינלאומי. אנו דורשים הפסקה מיידית של כל הפעולות הצבאיות הגורמות לפגיעה משמעותית באזרחים משני הצדדים".

"הפשעים שבוצעו על ידי ממשלת הימין הריאקציונית של בנימין נתניהו בעזה ובגדה המערבית בתמיכת האימפריאליזם האמריקאי, בריטניה ובעלות בריתן באיחוד האירופי לא רק הביאו ליותר מ-55 אלף פלסטינים שאיבדו את חייהם ולמעלה מ-18 אלף ילדים שנהרגו, אלא גם נתנו לממשלת ישראל אור ירוק לתוקפנות נוספת נגד מדינות האזור, במטרה לשרטט מחדש את מפת המזרח התיכון בהתאם ליעדים האסטרטגיים של האימפריאליזם האמריקאי" כתבו, והוסיפו: "זוהי ממשלה שמנהיגה הואשמו בצדק בפשעים נגד האנושות על ידי בית הדין הפלילי הבינלאומי".

לדברי הקומוניסטים באיראן ובישראל, "בעוד אנו עדים למלחמה והרס באיראן ובישראל, אנו גם מזהירים מפני ניצול המצב כדי להעצים ולהמשיך את הסבל והדיכוי הבלתי-אנושי של העם הפלסטיני בעזה ובגדה המערבית הכבושה. אנו קוראים לקהילה הבינלאומית לנקוט פעולות אמיתיות וקונקרטיות כדי למנוע אסון נוסף לעם הפלסטיני ולעמי האזור. הכירו במדינה פלסטינית עכשיו! עצרו את רצח העם בעזה! רק האימפריאליזם, שלוחותיו, הריאקציה והדיקטטורה השולטת מרוויחים מהמתחים ומהמלחמה", הן קראו. "ישראל וארה"ב – אחרי עיראק, לוב וסוריה – נחושות כעת לערער את הריבונות האיראנית ולא יעצרו עד שכל המשטרים באזור יתכופפו תחת אותו פרויקט של אימפריאליזם והגמוניה במזרח התיכון שמטרתו לדכא את רצון העמים ואת זכותם להגדרה עצמית".

שתי המפלגות גם הביעו את התנגדותן העקרונית לכל תוכניות החימוש הגרעיני במזרח התיכון ובעולם. "הדרך לעצירת המרוץ הגרעיני במזרח התיכון אינה עוברת במלחמה תוקפנית נגד איראן, אלא עוברת דרך פירוז כל האזור מנשק גרעיני, וחתמת כל מדינות האזור, כולל ישראל, על האמנה לאי-הפצת נשק גרעיני".

הן גם קראו לכל הכוחות המתקדמים ושוחרי החופש בישראל, באיראן ובעולם "להתאחד בגינוי ההפרה הבוטה והאכזרית הזו של החוק הבינלאומי ולמקד את כל המאמצים במניעת סכסוך צבאי הרסני ורחב ובכינון שלום במזרח התיכון". "יש לפעול בכל המנגנונים הבינלאומיים הזמינים, גם באמצעות האו"ם ומועצת הביטחון כדי למנוע מהאזור לצלול למלחמה קטסטרופלית", הזהירו.

יצוין שהקומוניסטים באיראן פועלים בארצם במחתרת מאז תחילת שנות ה-80 ואלפים מחברי המפלגה נרצחו בידי המשטר, נעצרו ועונו או נאלצו להימלט מארצם. ביום שישי האחרון (13.6) פרסמה המפלגה גילוי דעת בו נכתב "המתקפה הנפשעת שהוביל בנימין נתניהו, ככל הנראה בתיאום עם ממשל טראמפ, היא הפרה של כל החוקים הבינלאומיים. ראוי

הפגנת נשים בת"א נגד מלחמת לבנון, 1984 (צילום: יוסף הוכמן / ארכיון יד יערי)

השקת הספר 'מולדת איננה מזבח' באוניברסיטת תל-אביב

מלבנון לעזה ובחזרה לאיראן

תחילת המלחמה, התקשרתי לח"כ עוזי ברעם מראשי מפלגת העבודה ואמרתי לו: 'מאיר וילנר מסיעת חד"ש עומד להגיש הצעת אי-אמון בממשלה בגלל המלחמה. האם אתם תתמכו?'. ברעם השיב: 'עמירם, יש לנו כבר 30 חללים בלבנון – אנחנו לא יכולים'.

ד"ר יהודה מלצר, הנמנה עם מקימי התנועה יש גבול, הסביר כי תנועת הסרבנות הגדולה נגד המלחמה שברה את המיתוס לפיו "כולנו יחד והצבא במרכז".

בהמשך אמר מלצר: "תחת הסירוב התכנסו בניהם של תומכי ליכוד יחד עם הבן של ח"כ גוז'נסקי הקומוניסטית". אף הוא מתח ביקורת על שלום עכשיו דאז שלא "רצתה לחרוג מהקונסנזוס הציוני". "הסירוב היה נכון אז והוא נכון היום כדי לסיים את המלחמה הארוכה בעזה", סיכם. ביקורת על הספר עצמו תופיע באחד מגיליונות "זו הדרך" הקרובים.

אפרים דויד

שבוע עיר / בעריכת לריסה מיכלר

ויה דולורזה / מרב זקס-פורטל

לזכרו של איאד אל-חלאק

ירקה צמרתו של הברוש
המשקיף על מדרכות אֶבֶן אַפְרוֹת
עגל הקנה
קצרה הדרך

אנא מעה אני אתה
אנא מעה אני אתה

מבטו הרך, אֶזְלֵת יָדָיו
איאד עֶקְשׁוֹ לְבָד.

שום צפּוּרִים שְׂרוֹת לוֹ,
אֵינָה לָד אֶתָּה

אֵינָה לָד
אֶתָּה
איאד.

השקת ספרו של אביב כהן "מולדת איננה מזבח - המחאה בימי מלחמת לבנון הראשונה" (פרדס הוצאה לאור) ביום רביעי (11.6) הייתה מפגש חברים וקרובים – כנהוג באירועים מסוג זה. אך לא פחות מכך הייתה צלילה בזיכרון ההיסטורי של המערכה העיקשת נגד מלחמת לבנון הראשונה, זו שהחלה ב-6 ביוני 1982, ודווקא בעיצומה של המלחמה בעזה.

רבים הגיעו לאולם הגדול בבניין ווב באוניברסיטת תל-אביב כדי להשתתף באירוע. במהרה הפך האירוע שיחה מרובת קולות ובמרכזם - המחאה דאז ולקחיה לאור הימשכות מלחמת הטיהור האתני ברצועת עזה. יצוין שההשקת ערכה יום בלבד בטרם פתחה ישראל בחזית נוספת – נגד איראן.

פרופ' עמירם גולדבלום, אז דובר תנועת שלום עכשיו, הזהיר בדבריו מפני "התוכניות הנסתרות של החבורה המצטופפת סביב נתניהו ליד שולחן הממשלה. עבורם מלחמת עזה היא רק חלק קטן מפרויקט נרחב יותר שאינו מסתכם בכיבוש הרצועה, גירוש האוכלוסייה והקמת התנחלויות בשטחה". בהקשר זה הזכיר את "תוכנית 40 הקילומטרים" הגלויה, מבית היוצר של שר הביטחון בממשלת בגין, אריאל שרון. לפי תוכנית זו תכליתה של "מלחמת שלום הגליל" (השם הרשמי של המלחמה) הייתה להרחיק את הארגונים הפלסטיניים בלבנון 40 קילומטר מהגבול כדי למנוע ירי קטיושות על היישובים בצפון הארץ.

אבל מאחורי המטרות הגלויות הסתתרה תוכנית צבאית אחרת – "תוכנית אורנים". לפיה מטרת הפלישה של צה"ל ללבנון הייתה לסלק ממנה את הארגונים הפלסטיניים ואת הצבא הסורי ולהשליט בה שלטון פרו-ישראלי ופרו-אמריקאי של המיעוט הנוצרי במדינה. חלפו פחות מ-48 שעות מההשקת, ונחשפו הממדים המפלצתיים של הפרויקט המשיחי של ממשלת הימין: תקיפת איראן, ואיומים בהפלתו בכוח הזרוע של השלטון בסהרן.

לדברי גולדבלום, מטרתם של כל המבצעים הצבאיים מאז ועד היום, הנתמכים בידי רוב הציבור, היא אחת – "להעלים את הקיום הפלסטיני" ממולדתו. הדובר גם מתח ביקורת על "הטייסים שמוכנים לסרב בגלל שינוי של סעיף מסוים בחוק בעקבות ההפיכה המשטרית, אבל מוכנים להטיל פצצה של טונה על בניינים בהם מתגוררות משפחות ברצועת עזה".

גולדבלום גם מתח ביקורת על המתונות בה התנהלה תנועת שלום עכשיו במהלך המלחמה ב-1982 ועל סירובה העיקש לתמוך בסרבנים הרבים. כך הוא סיפר: "שלושה ימים לאחר

אין אמון בממשלת המלחמה

המשטרה מדכאת

הפגנות נגד המלחמה

סגנית יו"ר חד"ש, עו"ד נועה לוי, נעצרה השבוע (15.6) בעת שהמשטרה פיזרה באלימות משמרת מחאה שקטה וחוקית נגד המלחמה בכיכר הבימה בתל אביב. יחד עמה נעצרו חבר בנק"י וסרבן המלחמה איתמר גרינברג ושתי פעילות נוספות. הארבעה שוחררו במהלך הלילה והבוקר. בהפגנה נישאו שלטים הקוראים לסיום המלחמה באיראן, לסיום מלחמת ההשמדה בעזה, למען עסקה כוללת, ולמען פתרון מדיני שיבטיח שלום וביטחון לכל העמים. חד"ש גינתה את "הדיכוי הפוליטי הבלתי-חוקי של הפגנה שלווה ומסודרת, ואת ומעצר הפעילים – רק משום שאינם תומכים במדיניות ההרג של נתניהו ובן גביר. מדובר במעצר פוליטי חמור, שנועד להשתיק קולות ביקורתיים ולהרתיע מתנגדים למלחמה מלממש את זכויותיהם הדמוקרטיות. המשטרה פועלת כזרוע חמושה של איתמר בן גביר, נגד החוק ונגד זכות הציבור להתנגד למלחמה".

בשעה שהשוטרים התנפלו באלימות על המפגינים בתל-אביב, נערכה משמרת מחאה נוספת במרכז הכרמל בחיפה. המפגינים נישאו שלטים נגד הכיבוש והמלחמה ודרשו את הפסקת ההרג ברצועה. בשונה מתל-אביב, משטרת חיפה לא התערבה והמשמרת התפזרה בשקט. משמרת מחאה נגד המלחמה שנערכה יום לאחר מכן (16.6) בחיפה, פוזרה בכוח ע"י המשטרה. שוטרת שהייתה במקום טענה בפני המפגינים שחולצה ועליה הכיתוב "לא למלחמה" אינה חוקית, ושחל איסור להפגין נגד המלחמה. השוטרת אף איימה על המפגינים שהיא תתבע אותם אזרחית במידה ויפרסמו תיעוד שלה. עוד דיווח השבוע על הפגנות יחיד מול בית ראש הממשלה בים-וברחוב קפלן בת"א שדוכאו גם הן בידי המשטרה.

פערים חמורים במיגון העורף

יו"ר הכנסת אמיר אוחנה (ליכוד) פסל השבוע שאילתה דחופה של ח"כ עופר כסיף (חד"ש) בנושא הפערים החמורים במיגון האוכלוסיות המוחלשות – בייחוד בקרב האוכלוסייה הערבית. לדברי ח"כ כסיף, "לשליש ממשקי הבית בישראל אין גישה למיגון תקני וליותר ממחצית אין ממ"ד".

הצעת אי האמון בממשלה שהגישה השבוע (16.6) סיעת חד"ש-תע"ל נדחתה עקב תמיכת מפלגות האופוזיציה הציוניות יש עתיד, ישראל ביתנו והמחנה הממלכתי במלחמה נגד איראן. בשל המלחמה, ההצבעה על ההצעה שהגישה חד"ש-תע"ל נגד התקיפה באיראן וממשלת הימין העומדת מאחוריה נערכה באודיטוריום הכנסת ולא במליאה. חברי סיעת העבודה לא נכחו בהצבעה.

בהציגו את ההצעה אמר ח"כ איימן עודה: "אני עולה היום לדוכן הזה בכאב עמוק. לבי עם כל תושבי הארץ הזאת – ערבים ויהודים, ישראלים ופלסטינים. לבי עם כל מי שאיבדו את יקיריהם: בחיפה, בטמרה, בבית ים, בבני ברק, ובכל מקום אחר. לבי עם הפצועים. לבי עם המפונים. כי גם ברגעים הקשים והמדממים ביותר – זו המולדת המשותפת שלנו. כאן חיינו, וכאן נחיה. יחד".

"זו מדינה שמפקירה את אזרחיה. זו ממשלה שמקריבה את אזרחיה. ממשלה זו יודעת רק דרך אחת – להוביל אותנו למלחמה. למלחמת נצח. מלחמה שתביא איתה רק עוד חורבן", אמר והוסיף: "רק הסכמים מצילים חיים. ורק רודנים חושבים שמלחמות מצילות אותם. לכל ילד בעזה, בתל אביב, או בטהרן מגיע לחיות בביטחון. לכל אם מגיע לדעת שהילד שלה יגדל לחיים, לחיים טובים. אבל הממשלה הזאת לא יכולה להבטיח את זה".

עודה פנה מעל הדוכן לתומכי המלחמה: "כל מלחמה תסתיים לבסוף בהסכם. וכל הסכם הוא גם התחלה של תיקון. וכשיגיע היום הזה – נצטרך לבנות מחדש. לא רק את מה שנהרס, אלא את מה שמעולם לא נבנה. יהיה פה שלום, יהיה פה ביטחון, תקום מדינה פלסטינית בצד מדינת ישראל ויהיה שלום וביטחון לכולם, על אפכם וחמתכם".

השבוע לפי איתי בנימיני

זו הדרך ברשתות החברתיות

zoha.org.il

וואטסאפ

טוויטר

פייסבוק

אינסטגרם

טלגרם

